

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך כז, תשל"ו

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

פניני לשון

מתוך שאלות ותשובות 'זקני יהודה' לר' יהודה אריה ממודנה *

מי העלהו השמים להשתרר עלי השתרר (א)
כל הנשים אשר לא כרעו לבעל ('מורדות') [כבר נמצא אצל
אלחריזי] (ג)

עושר היהודים אש של קש (ג)
חכם הוא ... לפני קריאתו מי יעמוד (ד)
למה תגרעו מעבודתכם, עבודה שבלב היא תפילה [על שיני
בתפילה] (ה)

בטלה דעתו אצל כל אדם בשנותו את טעמו (ה)
יצא נא דבר מלכות מלפני המורים בתורה (ו)
משא דבר ה' עלי יום יום [טרוד מאוד ברבנות...] (ט)
חכמי העיירות הקרובים אל החלל, מחלל הקדשים... (יב)
משך אותי בחבלי-הבלי קללותיו (כב)
בעומק המושג מי יביאני בקוצר המשיג (כג)
בביתי אין לחם התבונה ואין שלמת החכמה (לב)
לנדותו ... מפי עליון ומפי עוללים (לג)
המשרתים שלנו מוחזקים אצלנו כחברים, ולא כעבדים (לד)
הן פרץ והן יוצאות והן צנחה ברחובותינו [קטטות, עיד תהלים
קמד, יד] (מא)

* חי בשנות של-א-ת-ח. הרמזים שבסוגריים מראים בדרך
כלל על מספר התשובה.

נקודות הקצף אשר ניקרתם אותנו בתשובתיכם (מב)
מה קול הלצון הזה באוזנו [עֵד שֶׁאֵס, יד] (מג)
הרוצה לשקר מרחיק דייניו והולך ומדליק מנר לנר ומחכם
לחכם (ג)

דרך נשים לי בתשישות כוח (סט)
פורשי כנפיים לאמור: ראו שאנו טהורים (נא)
היה כערער בערבה כל המערער על גט האשה הנִל (ס)
שאין דבר אמיתי יותר מהמיתה (קיג)
זקנתי, בני, זקנתי זוקן טבעי ... חזקן מקרי (קיד)
החרס הזה היה בו ממש קודם שנשבר, אבל צנאה זו לא (קיט)
אלו דברים שאין להם התחלה בשכל (קכ)
סובב סובב הולך השואל (עמ' קפ)

מִצְוַתוֹ שֶׁל חֹכֶם וּסּוֹפֵר

חבר־הכבוד של האקדמיה ללשון העברית, ד"ר אברהם
יעקב בֶּרֶנְדֶל, שנפטר ביום ד' בכסליו, כתב בצאתו:

בהיפרדי מקוראיי הנאמנים בקשה אחת לי:
שקדו על שלמות בלשון העברית: שאבו אותה
ממקורות ראשונים, ממקרא, ממשנה, אגדה וספרי הרמב"ם
שחיברם בעברית. צמצמו את השימוש בחידושי לשון,
הימנעו מבינין משפטים על יסודות לוועזיים, יהי מקורכם
העברי קדוש.